

Päätös yrityskaupan hyväksymisestä ehdollisena asiassa
Eurofins Product Testing Lux Holding SARL / VTT Expert Services Oy ja Labtium Oy

SISÄLLYSLUETTELO

1	Asian vireille tulo	3
2	Osapuolet	3
3	Ratkaisu.....	3
4	Sovellettava lainsäädäntö	3
4.1	Kilpailulain yrityskauppa- ja valvontaa koskevat säännökset.....	3
4.2	Kilpailulain yrityskauppa- ja säännösten soveltuminen järjestelyyn	5
5	Relevantit markkinat.....	5
5.1	Ilmoittajan arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä.....	5
5.2	KKV:n arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä.....	7
5.2.1	Relevantit hyödykemarkkinat polttoaineanalytiikassa.....	8
5.2.2	Relevantit maantieteelliset markkinat polttoaineanalytiikassa	10
6	Yrityskaupan kilpailuvaikutukset.....	11
6.1	Johdanto.....	11
6.2	Yrityskaupan kilpailuvaikutukset polttoaineanalytiikan markkinoilla	12
6.2.1	Yrityskaupan ilmoittajan näkemys kilpailuvaikutuksista kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla Suomessa	12
6.2.2	Markkinoiden rakenteellinen tarkastelu	12
6.2.3	Kilpailun läheisyys.....	14
6.2.4	Markkinatoimijoiden näkemys yrityskaupan vaikutuksista	15
6.2.5	Tasapainottavat tekijät	16
6.3	Yrityskaupan kilpailuvaikutukset muilla relevanteilla markkinoilla	18
6.3.1	Ympäristöanalytiikkaan liittyvät TIC-palvelut	18
6.3.2	Tuoteanalytiikkaan liittyvät TIC-palvelut	19
6.4	Johtopäätös yrityskaupan vaikutuksista	20
7	Sitoumukset	20
7.1	Yrityskaupan ilmoittajan KKV:lle esittämät sitoumukset.....	20
7.2	Sitoumusten arviointi.....	24
8	Sovelletut säännökset.....	25
9	Muutoksenhaku.....	25

1 Asian vireille tulo

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV") on 29.12.2017 ilmoitettu järjestely, jossa Eurofins Product Testing Lux Holding SARL hankkii yksinomaisen määräysvallan VTT Expert Services Oy:ssä ja sen tytäryhtiössä Labtium Oy:ssä.

Kilpailulain 26 §:n mukainen määräaika on alkanut kulua 23.1.2018, jolloin yrityskaupan arvioinnin kannalta tarvittavat tiedot on toimitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

KKV siirsi 23.2.2018 tekemällään päätöksellä asian kilpailulain (948/2011) 26 §:n mukaiseen jatkokäsittelyyn.

2 Osapuolet

1. **Eurofins Product Testing Lux Holding Sarl** ("Eurofins") on Eurofins Scientific SE:n 100 prosenttisesti omistama tytäryhtiö. Eurofins Scientific -konserni on bioanalyysipalveluiden tarjoaja, jonka toimialaan Suomessa kuuluvat bioanalytiikan laboratorio- ja asiantuntijapalvelut elintarvike-, maa-talous-, ja ympäristösektorilla. Eurofins Scientific-konserni tarjoaa maailmanlaajuisesti laboratoriopalveluita farmasia-, elintarvike-, ympäristö-, ja kuluttajatuotesektorilla
2. **VTT Expert Services Oy** ("VTT Expert Services") tarjoaa yhdessä tytäryhtiönsä **Labtium Oy:n** ("Labtium") kanssa markkinaperusteisesti asiantuntijapalveluja ja -arvioita, sertifiointi- ja hyväksyntäpalveluja, testaus-, tarkastus- ja analyysipalveluja sekä kalibrointipalveluja muun muassa rakennus-, ympäristö- ja teollisten tuotteiden sektorilla.

3 Ratkaisu

3. KKV määrää kohdassa 87 selostetut sitoumukset noudatettaviksi ja hyväksyy yrityskaupan, jossa Eurofins Product Testing LUX Holding SARL hankkii yksinomaisen määräysvallan VTT Expert Services Oy:ssä ja Labtium Oy:ssä.

4 Sovellettava lainsäädäntö

4.1 Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevat säännökset

4. Kilpailulain 21 §:n 1 momentin mukaan yrityskaupalla tarkoitetaan: 1) kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun määräysvallan tai vastaavan tosiasiallisen määräysvallan hankkimista; 2) elinkeinonharjoittajan koko liiketoiminnan tai sen osan hankkimista; 3) sulautumista; 4) sellaisen yhteisyrityksen perustamista, joka huolehtii pysyvästi kaikista itsenäiselle yritykselle kuuluvista tehtävistä.

5. Kilpailulain 21 §:n 3 momentin mukaan yrityskaupan osapuolella tarkoitetaan määräysvallan hankkijaa, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun liiketoiminnan tai sen osan hankkijaa, määräysvallan kohdetta, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua liiketoimintaa tai sen osaa, 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvaa yhteisöä tai säätiötä sekä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisyrityksen perustajaa.
6. Kilpailulain 22 §:n 1 momentin mukaan säännöksiä yrityskauppavalvonasta sovelletaan yrityskauppaan, jossa yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 350 miljoonaa euroa ja jossa vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 20 miljoonaa euroa.¹
7. Kilpailulain 25 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä kieltää tai määrätä purettavaksi yrityskaupan tai asettaa yrityskaupan toteuttamiselle ehtoja, jos yrityskauppa olennaisesti estää tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määräävä markkina-asema tai vahvistetaan sitä. Kilpailulain 25 §:n 2 momentin mukaan jos 1 momentissa tarkoitettu kilpailun estyminen voidaan välttää asettamalla yrityskaupan toteuttamiselle ehtoja, Kilpailu- ja kuluttajaviraston tulee esityksen tekemisen sijasta neuvotella ja määrätä tällaiset ehdot noudatettaviksi. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei voi määrätä yrityskaupalle ehtoja, joita yrityskaupan ilmoittaja ei hyväksy.
8. Kilpailulain 26 §:n 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto tutkii yrityskauppaa koskevan ilmoituksen välittömästi. Ensi vaiheessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto ratkaisee, onko asiassa ryhdyttävä jatkoselvitykseen. Jos Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei anna päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Määräaika ei ala kulua, jos ilmoitus on olennaisesti puutteellinen. Kilpailulain 26 §:n 2 momentin mukaan, jollei Kilpailu- ja kuluttajavirasto aseta ehtoja eikä tee esitystä yrityskaupan kieltämisestä

¹ Liikevaihdon laskemisesta säädetään kilpailulain 24 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan määräysvallan hankkijan, 21 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun liiketoiminnan tai sen osan hankkijan, absorptiosulautumisessa vastaanottavan yhteisön tai säätiön, kombinaatiosulautumisessa sulautuvan yhteisön tai säätiön ja yhteisyrityksen perustajan liikevaihtoon luetaan: 1) sellaisen yhteisön ja säätiön liikevaihto, joka käyttää siinä määräysvaltaa; 2) sellaisen yhteisön ja säätiön liikevaihto, jossa se käyttää määräysvaltaa; 3) sellaisen yhteisön ja säätiön liikevaihto, jossa 1 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö käyttää määräysvaltaa; sekä 4) sellaisen yhteisön ja säätiön liikevaihto, jossa määräysvaltaa käyttää sama luonnollinen henkilö kuin johdantokappaleessa mainitussa yhteisössä tai säätiössä. Kilpailulain 24 §:n 2 momentin mukaan hankinnan kohteen liikevaihtona pidetään: 1) sen yhteisön tai säätiön liikevaihtoa, josta hankitaan määräysvalta; 2) 21 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun liiketoimintaan tai sen osaan liittyvää liikevaihtoa; tai 3) absorptiosulautumisessa sulautuvan yhteisön tai säätiön liikevaihtoa. Hankinnan kohteen liikevaihtoon luetaan myös sen yhteisön tai säätiön liikevaihto, jossa 2 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö käyttää määräysvaltaa.

kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se päätti jatkoselvitykseen ryhtymisestä, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Markkinaoikeus voi pidentää määräaikaa enintään kahdella kuukaudella.

9. Kilpailulain 44 §:n mukaan yrityskaupan ilmoittaja ei saa valittaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston 25 §:n nojalla antamasta päätöksestä, jolla ilmoittajan esittämät ehdot on määrätty noudatettaviksi.

4.2 Kilpailulain yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn

10. Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ilmoitettu järjestely, jossa Eurofins Product Testing Lux Holding SARL hankkii yksinomaisen määräysvallan VTT Expert Services Oy:ssä ja sen tytäryhtiössä Labtium Oy:ssä. Järjestelyssä on kyse kilpailulain 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta määräysvallan hankkimisesta.
11. Eurofins-konsernin maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2016 oli noin 2,536 miljardia euroa, josta noin [REDACTED] euroa kertyi Suomesta. Eurofins-konsernin oikaistu Suomesta kertynyt liikevaihto vuonna 2016 oli [REDACTED] miljoonaa euroa.² VTT Expert Servicen maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2016 oli noin 19,8 miljoonaa euroa, josta noin [REDACTED] miljoonaa euroa kertyi Suomesta. Labtiumin maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2016 oli 7,0 miljoonaa euroa, josta [REDACTED] miljoonaa euroa kertyi Suomesta.
12. Eufins -konsernin, VTT Expert Servicen ja Labtiumin yhteenlasketun liikevaihdon ollessa yli 350 miljoonaa euroa ja molempien, sekä ostajan että kaupan kohteen Suomesta kertyneen liikevaihdon ollessa yli 20 miljoonaa euroa kilpailulain 22 §:n mukaiset liikevaihtorajat ylittyvät, joten järjestelyyn sovelletaan kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevia säännöksiä.

5 Relevantit markkinat

5.1 Ilmoittajan arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä

13. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan järjestelyn kannalta relevantit hyödyke-markkinat ovat TIC- eli testaus-, tarkastus- ja sertifiointipalvelujen markkinat.³ Molemmat osapuolet tarjoavat Suomessa TIC-palveluja. TIC-palvelumarkkinan alasegmenteiksi voidaan ilmoittajan mukaan katsoa ympäristö-, elintarvike-, lääketeollisuus-, tuote-, meriteollisuus- sekä rakennus- ja rakentamisanalytiikkaan liittyvät TIC-palvelut. Ilmoittajan mukaan Suomen TIC-palvelujen markkinoiden myynnin arvo oli vuonna 2016 481 miljoonaa euroa.

² Eurofinsin liikevaihtolukuja on oikaistu sen vuoden 2016 vahvistetun tilinpäätöksen jälkeen vuonna 2017 toteutettujen yrityskauppojen johdosta (Ahma Ympäristö Oy, Nab Labs Group Oy ja Ramboll Analytics).

³ Lyhenne TIC perustuu käsitteenä toimialan kansainväliseen lyhenteeseen: "Testing – Inspection – Certification".

14. Osapuolilla on ilmoittajan mukaan päällekkäistä toimintaa erityisesti ympäristöanalytiikkaan liittyvissä TIC-palveluissa, jota voidaan pitää omana markkinasegmenttinään. Lisäksi osapuolilla on vähäisessä määrin päällekkäistä toimintaa tuoteanalytiikkaan liittyvissä TIC-palveluissa, jota voidaan pitää omana markkinana.
15. Ympäristöanalytiikkaan liittyvät TIC-palvelut voidaan segmentoida ilmoittajan mukaan edelleen teollisuuden käyttölaboratoriotoimintaan (ulkoistetut ja in-house laboratoriot), teollisuuden tutkimus- ja kehitysanalytiikkaan, sellutehtaiden prosessianalytiikkaan, työhygieniä- ja asumisterveysanalytiikkaan, ilmanlaatu- ja ilmanpäästötutkimuksiin, geologiseen tutkimusanalytiikkaan ja -näytteenottoon, ympäristön velvoitetarkkailuun (laboratorion ulkopuoliset asiantuntijatehtävät), vesinäytteenottoon ja -analytiikkaan, jäte- ja pilaantuneen maa-aineksen analytiikkaan, polttoaineanalytiikkaan, julkisen sektorin tutkimus- ja kehitysanalytiikkaan sekä materiaali- ja tuotetestauksiin ympäristöanalytiikassa.
16. Ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden alasegmenteissä kaupan osapuolilla on ilmoittajan mukaan päällekkäistä toimintaa erityisesti polttoaineanalytiikan segmenteissä. Molemmat osapuolet tarjoavat kiinteiden polttoaineiden analytiikkaa ja siihen liittyvää voimalaitosten prosessianalytiikkaa. Ilmoittajan mukaan polttoaineanalytiikan alasegmenttiin kuuluu kiinteiden polttoainenäytteiden (kivihiili, biopolttoaine, kierrätyspolttoaine, turve ja jättepolttoaineet) näytteenotto, esikäsittely sekä teknisten ja kemiallisten ominaisuuksien analysointi. Näytteistä analysoidaan tapauksesta riippuen kosteus, tuhkapitoisuus, haihtuvat aineet, lämpöarvot, CO₂-päästökerroin, alkuainekoostumus, raskasmetallit, tuhkan sulamiskäyttäytyminen, fossiilinen ja bioperäinen hiili, rae- tai palakoko ja/tai mekaaninen kestävyys. Ilmoittajan mukaan akkreditointi on edellytys useimpien analyysien toteuttamiselle.
17. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan ympäristöanalytiikkapalvelujen tarjoajat segmentoivat omat palvelunsa hyvin eri tavoin ja eri palvelujen tarjonnan korvattavuuden aste on korkea. Tästä johtuen yrityskaupan kilpailuvaikutuksia tulisi tarkastella ympäristöanalytiikassa kokonaisuutena, ei alasegmenteittäin.
18. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan asiakasyritysten kynnys vaihtaa TIC-palvelun tarjoajaa on matala. Osapuolten tarjoamat TIC-palvelut kaikissa liiketoimintasegmenteissä ovat täysin korvattavissa kilpailijoiden tarjoamilla palveluilla.
19. Ilmoittajan mukaan asiakkaiden tarvitsemat eri ympäristöanalytiikan palvelut ovat pitkälti samanlaisia ja ne voidaan tuottaa pääosin samaa henkilöstöä ja samoja laitteita käyttäen. Ilmoittajan mukaan asiakkaat kilpailuttavat ympäristöanalytiikkaan kuuluvat TIC-palvelut usein yhtenä kokonaisuutena, minkä vuoksi ympäristöanalytiikan segmentointi alamarkkinoihin on keinotekoisia.

20. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden, mukaan lukien kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden relevantit maantieteelliset markkinat, ovat vähintään Suomen laajuiset. Ympäristöanalytiikkapalvelujen kilpailutukset tehdään valtakunnallisesti ja paikalliset toimijat osallistuvat tarjouskilpailuihin ja toimittavat palveluja varsinaisen toimialueensa ulkopuolelle.
21. Polttoaineanalytiikan palveluita voidaan ilmoittajan mukaan sekä teknisesti että kaupallisesti tarjota ja hankkia myös Suomen ulkopuolelta. Ilmoittajan mukaan ulkomaiset toimijat pystyvät tarjoamaan polttoaineanalytiikkaa hinnoittamalla, palvelun laadulla ja nopeudella, joka on verrattavissa Suomen markkinoilla tarjottaviin polttoaineanalytiikan palveluihin.

5.2 KKV:n arvio relevanttien markkinoiden määrittelystä

22. Relevanttien markkinoiden määrittelyn tarkoituksena on tunnistaa ne olemassa olevat ja potentiaaliset toimijat, jotka tuottavat kilpailun painetta yrityskaupan osapuolille. Tuotemarkkinoiden määrittelyssä on keskeistä tunnistaa ne tuotteet ja palvelut, joita asiakkaat pitävät toisilleen korvaavina. Kysynnän korvattavuus on taloudelliselta kannalta välittömästi ja tehokkain tekijä, joka rajoittaa tuotteen tai palvelun tarjoajan hinnoitteluvapautta.⁴ Maantieteellisten markkinoiden määrittelyssä on puolestaan keskeistä selvittää, millä alueella palveluja tarjoavat yritykset rajoittavat keskittymän hinnoitteluvapautta.
23. Viraston selvityksissä keskeisessä asemassa on ollut kysymys siitä, tuleeko ympäristöanalytiikkapalvelut jakaa edelleen alasegmentteihin, jotka muodostavat omat relevantit tuotemarkkinansa. Koska osapuolilla on päällekkäistä toimintaa erityisesti kiinteiden polttoaineiden analytiikassa ja yritysten markkinavoima tässä segmentissä muodostuu keskittymän jälkeen potentiaalisesti huomattavimmaksi, virasto on jatkoselvityksissä keskittynyt tarkastelemaan erityisesti kysymystä siitä, muodostaako kiinteiden polttoaineiden analytiikka oman relevantin markkinansa.
24. Yrityskaupan osapuolet tuottavat ilmoittajan mukaan polttoaineanalytiikan markkinalla ainoastaan kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluita. Tästä johtuen KKV on selvittänyt kilpailuvaikutuksia polttoaineanalytiikan osalta ainoastaan kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden segmentissä. KKV ei ole määritellyt polttoaineanalytiikan markkinoita tarkemmin.
25. KKV ei ole selvityksissään havainnut potentiaalisia kilpailuongelmia muissa ympäristöanalytiikan alasegmenteissä tai tuoteanalytiikassa. KKV ei tästä syystä ole määritellyt markkinoita tarkemmin. Kilpailuvaikutuksia näillä markkinoilla käsitellään tarkemmin jaksossa 6.3.

⁴ Komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta (97/C 372/03), kohta 13.

5.2.1 Relevantit hyödykemarkkinat polttoaineanalytiikassa

26. KKV on osana selvityksiään toteuttanut kyselytutkimuksen yrityskaupan osapuolten kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden asiakkaille ("asiakaskysely"). Kysely lähetettiin 34:lle osapuolten asiakkaalle, joista kyselyyn vastasi 28 asiakasta. Asiakaskyselyllä kartoitettiin muun ohella sitä, millä tavoin yritykset käyttävät kiinteiden polttoaineiden analytiikkaan liittyviä palveluja ja mitkä yritykset tarjoavat näitä palveluja markkinoille. Virasto on kuullut erikseen osaa asiakaskyselyyn vastanneista markkinatoimijoista myös puhelimitse kartoittaakseen mahdollisuutta hankkia polttoaineanalytiikan palveluja ulkomaisilta palveluntarjoajilta. Lisäksi virasto on kuullut markkinatoimijoita kahdella lausuntokierroksella. Lausuntopyynnöt on toimitettu TIC-palvelujen markkinatoimijoille sekä ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden markkinatoimijoille.
27. Viraston kuulemat markkinatoimijat ovat todenneet, että kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalvelut eivät ole korvattavissa muilla ympäristöanalytiikan palveluilla. Kiinteiden polttoaineiden analytiikan palvelut eroavat ominaisuuksiltaan merkittävästi esimerkiksi vesianalytiikan tai jäte- tai pilaantuneen maa-aineksen analytiikan palveluista eikä kiinteiden polttoaineiden analytiikan palveluita ostava asiakas voi pienen suhteellisen hinnankorotuksen seurauksena siirtyä ostamaan tällaisia palveluja.
28. Ylivoimainen enemmistö KKV:n asiakaskyselyyn vastanneista toimijoista ilmoitti kilpailuttaneensa kiinteiden polttoaineiden analytiikan palvelut erikseen. Ainoastaan yksi vastaajista oli kilpailuttanut kiinteiden polttoaineiden analytiikan palvelut osana muita ympäristöanalytiikkaan liittyviä TIC-palveluja.
29. KKV:n asiassa tekemät selvitykset eivät myöskään tue ilmoittajan näkemystä asiakasyritysten matalasta kynnyksestä vaihtaa TIC-palvelujen tarjoajaa. Vastaajista lähes 75 prosenttia ilmoitti, ettei tuottaja ollut vaihtunut. Yksikään vastanneista ei ilmoittanut siirtyneensä hankkimaan palveluita toimijalta, joka ei jo ennestään olisi tarjonnut kiinteiden polttoaineiden analytiikkaa.
30. Tarjonnan korvattavuus otetaan relevanttien markkinoiden määrittelyssä huomioon silloin kun sen vaikutukset vastaavat kysynnän korvattavuuden vaikutuksia tehokkuudeltaan ja välittömyydeltään. Tämä edellyttää, että muita tuotteita tai palveluja tuottavat yritykset voivat lyhyellä aikavälillä siirtyä tuottamaan kyseisiä tuotteita tai palveluita ilman, että siitä seuraa merkittäviä lisäkustannuksia tai riskiä.⁵ Muissa tapauksissa tarjonnan korvattavuus ja potentiaalinen kilpailu otetaan huomioon arvioitaessa keskittymästä seuraavaa kilpailun vähenemistä tasapainottavia tekijöitä.

⁵ Komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta, kohta 20.

31. Ilmoittajan mukaan tarjonnan korvattavuus hillitsee yrityskaupan osapuolten kilpailukäyttäytymistä tavalla, mikä vastaa tehokkuudeltaan ja välittömyydeltään kysynnän korvattavuudesta johtuvaa vaikutusta. Ilmoittajan mukaan polttoaineanalytiikan saattaminen uutena palveluna myyntikelpoiseksi on mahdollista suhteellisen alhaisin kustannuksin ja suhteellisen nopeasti kaikille ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palvelujen toimijoille. Vaikka jonkin yksittäisen asiakkaan tai asiakasryhmän kannalta eri palvelut tai palvelujen laadut eivät ole keskenään korvattavia, niiden voidaan ilmoittajan mukaan katsoa kuuluvan samoille merkityksellisille markkinoille, koska suurin osa ympäristöanalytiikan palvelujen toimittajista voi vaihtaa nykyisen tuotantonsa toiseen ympäristöanalytiikkapalvelun tuotantoon (joko kokonaan itse tai alihankintaa apuna käyttäen) ja saattaa nämä palvelut markkinoille välittömästi ja ilman merkittäviä lisäkustannuksia (saman henkilöstön tuotamana, samoissa laboratoriotiloissa ja samoilla laitteilla).
32. Ilmoittajan mukaan myös useat voimalaitokset (polttoaineanalytiikan tyypilliset asiakkaat) ovat perustaneet omiin tarpeisiinsa polttoaineanalytiikkaa tuottavia laboratorioita, joista osa myy tätä palvelua kaupallisesti myös muille voimalaitoksille. Mikäli hintataso nousisi, on ilmoittajan mukaan hyvin todennäköistä, että voimalaitokset aloittaisivat tai uudelleen käynnistäisivät in-house laboratoriotuotantonsa ja tekisivät tarvitsemansa polttoainetestauksen itse. Ilmoittajan mukaan merkittäviä taloudellisia tai teknisiä esteitä laajentamiselle tai markkinoille pääsulle ei ole myöskään ulkomaisille kilpailijoille.
33. KKV:n tekemät selvitykset eivät tue ilmoittajan näkemystä tarjonnan korvattavuudesta. Toiminnan laajentaminen muista ympäristöanalytiikkaan liittyvistä TIC-palveluista kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluihin vaatii KKV:n selvitysten mukaan markkinatoimijoiden liikevaihtoon nähden merkittäviä kustannuksia ja on suhteellisen hidasta johtuen erityisesti vaadituista akkreditoinneista.⁶
34. KKV:n selvitysten mukaan ei ole myöskään todennäköistä, että polttoaineanalytiikkaa hankkivat asiakkaat siirtyisivät tuottamaan analytiikan itse omassa laboratorioissaan, mikäli hinnat nousisivat keskittymän seurauksena. KKV:n teettämän kyselytutkimuksen mukaan yksikään polttoaineanalytiikan asiakkaista ei siirtyisi noin 10 prosentin hinnankorotukseen seurauksena tuottamaan polttoaineanalytiikan palveluita itse omassa laboratorioissaan. Syiksi mainittiin muun muassa kiinteiden polttoaineiden analytiikassa

⁶ Suurin osa polttoaineanalytiikan analysointimetoista on standardoituja ja edellyttävät akkreditointia (komission asetus 601/2012 kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista). Akkreditointia haetaan FINAS:sta (Finnish Accreditation Service: <https://www.finas.fi/Sivut/default.aspx>), joka tekee akkreditointipäätöksen arvioinnin perusteella. Akkreditointiprosessin tavoiteaika on FINAS:n oman ilmoituksen mukaan 22-30 viikkoa (+ mahdollisista korjaustoimenpiteistä johtuva 12 viikkoa). Ahma ympäristö Oy:n tullessa polttoaineanalytiikan alalle vuonna 2014, akkreditointiprosessi kesti ilmoittajan mukaan noin [].

tarvittava erilainen laitekanta, akkreditoinnin puuttuminen, henkilöstöresurs-
sit sekä palvelun heikko kannattavuus.

35. Edellä kuvatuin perustein KKV katsoo, että polttoaineiden analytiikkapalve-
luiden markkinat muodostavat omat relevantit markkinansa. Kysynnän kor-
vattavuuden näkökulmasta asiakkaat eivät pidä muita ympäristöanalytiik-
kaan kuuluvia TIC-palveluja korvaavina tuotteina polttoaineanalytiikalle.
Myös tarjonnan korvattavuuden näkökulmasta polttoaineiden analytiikka-
palvelut muodostavat omat relevantit markkinansa. KKV on arvioinut poten-
tiaalista kilpailua osana tasapainottavien tekijöiden arviota

5.2.2 Relevantit maantieteelliset markkinat polttoaineanalytiikassa

36. KKV:n selvitykset eivät tue ilmoittajan näkemystä kansallista laajemmista
markkinoista. KKV:n teettämän kyselytutkimuksen mukaan selvä enem-
mistö tutkimukseen vastanneista polttoaineanalytiikan asiakkaista ei ole
hankkinut polttoaineanalytiikan palveluja ulkomaisilta palveluntarjoajilta. Ky-
selyyn vastanneista asiakkaista lähes 80 prosenttia (20) ilmoitti, ettei ole
hankkinut palveluja ulkomaisilta palveluntarjoajilta.
37. KKV:n selvityksen mukaan ulkomailta analytiikkapalveluja ostaneet asiak-
kaat ovat hankkineet palvelua vai tietylle kapealle sektorille markkinaa, lä-
hinnä kivihiilen analysointiin. Useissa tapauksissa kyse on lisäksi ollut sopi-
mukseen perustuvasta velvoitteesta toteuttaa palvelu polttoaineen lähtö-
maassa tai tarpeesta varmistaa analyysin oikeellisuus ristiriitatilanteessa.
38. KKV:n kuulemat markkinatoimijat ovat todenneet palvelujen saatavuuden,
nopeuden ja vasteaikojen rajoittavan huomattavasti mahdollisuuksia hank-
kia palveluita ulkomailta. Ulkomaisten toimijoiden käyttöä rajoittavat myös
kuljetuskustannukset. Kyselytutkimuksen mukaan polttoaineiden analytiik-
kapalvelujen kilpailutuksessa pidetään tärkeänä palvelujen saatavuutta eri
vuorokauden aikoina sekä toimipisteiden sijaintia.
39. KKV:n selvitykset eivät edellä kuvatuin perustein viittaa siihen, että markki-
nat olisivat kansallista laajemmat. KKV:n arvion mukaan markkinat ovat si-
ten kansalliset.
40. Viraston arvion mukaan yrityskaupan rakenteellisen analyysin – eli markki-
naosuuksien ja muiden rakenteellisten mittareiden tarkastelun –lähtökoh-
daksi tulee ottaa kansalliset kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden
markkinat.

6 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

6.1 Johdanto

41. Arvioidessaan sitä, johtaako yrityskauppa kilpailulain 25 §:n mukaisesti tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto analysoi, onko yrityskaupalla kilpailunvastaisia vaikutuksia. Kilpailuviraston suuntaviivoissa yrityskauppavalvonnasta sekä Euroopan komission horisontaalisia sulautumia koskevissa suuntaviivoissa kuvataan tapoja, joilla horisontaaliset sulautumat voivat estää tehokasta kilpailua.
42. Yrityskaupan aiheuttamat kilpailuongelmat voidaan jakaa kahteen käsitteelliseen kategoriaan: koordinoimattomiin ja koordinoituihin vaikutuksiin. Käsitteellisesti olevan yrityskaupan osalta KKV on arvioinut erityisesti yrityskaupan mahdollisia koordinoimattomia vaikutuksia. Yrityskauppa voi poistaa merkittävän kilpailupaineen, tai vähentää sitä, yhdeltä tai useammalta yritykseltä ja johtaa olennaiseen tehokkaan kilpailun vähenemiseen ilman että yritykset nimenomaisesti, tai edes hiljaisesti, koordinoivat toimintojaan.⁷
43. Useat tekijät voivat vaikuttaa siihen, aiheutuuko sulautumasta todennäköisesti merkittäviä koordinoimattomia vaikutuksia. Tällaisia voivat olla esimerkiksi yrityskaupan osapuolten korkeat markkinaosuudet; se, että kaupan osapuolet ovat toistensa läheisiä kilpailijoita; sekä asiakkaiden rajoitetut mahdollisuudet vaihtaa toimittajaa esimerkiksi siitä syystä, että markkinoilla on vain vähäinen määrä vaihtoehtoisia toimittajia.⁸
44. Selvitysten aikana virasto on identifioinut potentiaalisesti ongelmallisimmiksi markkinoiksi polttoaineanalytiikan markkinat, jossa ilmoitetun keskittymän markkinavoima on selvityksissä osoittautunut huomattavimmaksi. Jatkoselvitysten aikana virasto on selvittänyt, estyykö tehokas kilpailu kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti näillä markkinoilla. Kilpailuvaikutusten arviointi polttoaineanalytiikan markkinoilla koostuu i) rakenteellisesta tarkastelusta; ii) kilpailun läheisyyden arvioinnista; iii) markkinakuulemisessa saaduista näkemyksistä; sekä iv) tasapainottavien tekijöiden arvioinnista.
45. Tämän jälkeen KKV on tarkastellut kilpailuvaikutuksia muilla yrityskaupan kannalta relevanteilla markkinoilla.

⁷ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta (2011), s. 73; Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista (2004/C 31/03), kohdat 22 ja 24.

⁸ Kaikkien näiden tekijöiden ei tarvitse esiintyä, jotta koordinoimattomat vaikutukset olisivat todennäköisiä. Luetelo ei myöskään ole tyhjentävä. Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta (2011), s. 73-74; Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohdat 26-38.

6.2 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset polttoaineanalytiikan markkinoilla

6.2.1 Yrityskaupan ilmoittajan näkemys kilpailuvaikutuksista kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla Suomessa

46. Ilmoittajan näkemyksen mukaan yrityskaupan vaikutukset ovat neutraalit, eikä järjestely johda kilpailun olennaiseen estymiseen tai heikkenemiseen järjestelyn kannalta merkityksellisillä markkinoilla. Markkinoilla on ilmoittajan mukaan paljon sekä kansainvälisiä että kansallisia kilpailijoita.
47. Ilmoittajan mukaan kysynnän ja tarjonnan korvattavuus TIC-palvelujen markkinoilla, mukaan lukien kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla, on korkea. Erityisiä esteitä kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoille tuloon ei ilmoittajan mukaan Suomessa ole. Myös asiakasyritysten kynnys vaihtaa palvelun tarjoajaa on matala ja osapuolten tarjoamat eri TIC-palvelut kaikissa liiketoimintasegmenteissä ovat täysin korvattavissa kilpailijoiden palveluilla.

6.2.2 Markkinoiden rakenteellinen tarkastelu

48. Markkinaosuudet ja keskittymistasot antavat hyödyllisen ensimmäisen indikaation markkinoiden rakenteesta sekä sulautuman osapuolten ja niiden kilpailijoiden markkinavoimasta. Komission horisontaalisten sulautumien arviointia koskevien suuntaviivojen mukaan suurempaan markkinaosuuteen liittyy todennäköisesti suurempi markkinavoima. Mitä enemmän markkinaosuus lisääntyy, sitä todennäköisempää on, että sulautuma johtaa markkinavoiman merkittävään kasvuun. Mitä enemmän myyntipohja, jolta hinnan korotuksen jälkeen voidaan saada suurempia marginaaleja, laajenee, sitä todennäköisempää on, että sulautuvat yritykset pitävät hinnankorotusta kannattavana. Vaikka markkinaosuudet ja markkinaosuuksien lisäykset ovat vain ensimmäinen viite markkinavoimasta ja markkinavoiman lisääntymisestä, ne ovat tavallisesti tärkeitä tekijöitä yrityskaupan arvioinnissa.⁹
49. KKV on selvittänyt yrityskaupan osapuolten asemaa kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla tarkastelemalla niiden markkinaosuuksia liikevaihdon perusteella. Markkinaosuuksien valossa keskittymässä yhdistyvät markkinoiden suurin ja toiseksi suurin toimija. Polttoaineanalytiikan kokonaismarkkina vuonna 2017 on ilmoittajan arvion mukaan ollut 2,3 miljoonaa euroa, josta Eurofinsin markkinaosuus on ollut noin [25-35] prosenttia ja Labtiumin noin [50-70] prosenttia. Keskittymän yhteenlaskettu markkinaosuus olisi siten noin [70-90] prosenttia. Vuonna 2015 polttoaineanalytiikan kokonaismarkkina on ilmoittajan arvion mukaan ollut 2,3 miljoonaa euroa, josta Eurofinsin markkinaosuus on ollut noin [10-20] prosenttia ja Labtiumin noin [60-80] prosenttia. Vuonna 2016 polttoaineanalytiikan kokonaismarkkina on ilmoittajan arvion mukaan ollut 2,3 miljoonaa eu-

⁹ Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohta 27.

roa, josta Eurofinsin markkinaosuus on ollut noin [20-30] prosenttia ja Labtiumin noin [50-70] prosenttia. Yrityskaupan osapuolten markkinaosuudet ovat säilyneen varsin vakaina ja huomattavan korkeina koko tarkasteluajan jakson ajan.

50. Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle arvionsa osapuolten merkittävimmistä kilpailijoista sekä näiden markkinaosuuksista polttoaineanalytiikan segmentissä. Merkittävien kilpailijoiden markkinaosuudet ovat huomattavasti pienemmät kuin yrityskaupan osapuolten. Suurimpien kilpailijoiden, Luonnonvarakeskuksen, ammattikorkeakoulujen (erityisesti Kaakkois-Suomen AMK Oy) ja SGS Finland Oy:n markkinaosuudet olivat vuonna 2016 kullakin [0-5] prosenttia. Botnialab Oy:n (KVVY Tutkimus Oy) markkinaosuus neljänneksi merkittävimpänä kilpailijana oli [0-5] prosenttia.¹⁰
51. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erittäin suuret markkinaosuudet - 50 prosenttia tai enemmän - voivat jo sinällään olla todiste määräävästä markkina-asemasta.¹¹ Nyt käsiteltävänä olevan yrityskaupan myötä keskittymän markkinaosuus kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla tulisi nousemaan noin [70-90] prosenttiin. Keskittymän markkinaosuus muodostuisi näin ollen poikkeuksellisen suureksi. Lisäksi kilpailuvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon jäljelle jäävien kilpailijoiden keskittymää huomattavasti pienemmät markkinaosuudet.
52. Markkinaosuuksien ohella markkinoiden yleisen keskittymistason tarkastelu voi antaa viitteitä kilpailutilanteesta. Usein käytetty keino tähän on Herfindahl-Hirschman-indeksi (HHI), joka saadaan laskemalla yhteen kaikkien markkinoilla toimivien yritysten yksittäisten markkinaosuuksien neliöt.¹² Komission suuntaviivoissa todetaan, että horisontaalisia kilpailuongelmia ei todennäköisesti havaita sulautumassa, jossa HHI on sulautuman jälkeen 1000-2000 ja HHI:n muutos¹³ alle 250, tai sulautumassa, jossa HHI on yli 2000 ja HHI:n muutos alle 150.¹⁴
53. Kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla HHI on vuoden 2017 markkinaosuuslukujen perusteella ennen sulautumaa noin 4400 ja

¹⁰ Ilmoittajan mukaan tietyillä voimalaitoksilla on in-house laboratorioita, jotka tarjoavat polttoaineanalytiikkaa markkinoille ja joita ei ole sisällytetty laskelmiin markkinoiden koosta ja markkinaosuuksista.

¹¹ Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohta 17.

¹² Esimerkiksi markkinoiden, joilla toimii viisi yritystä ja joiden markkinaosuudet ovat 40 %, 20 %, 15 %, 15 %, ja 10 %, HHI on 2550 ($40^2 + 20^2 + 15^2 + 15^2 + 10^2 = 2550$). HHI vaihtelee lähes nolasta (erittäin hajanaiset markkinat) 10000:een (kun kyseessä on täydellinen monopoli).

¹³ HHI:llä mitattu keskittymisasteen lisääntyminen voidaan laskea riippumatta markkinoiden kokonaiskeskittymisasteesta kertomalla sulautuvien yritysten markkinaosuuksien tulo kahdella. Esimerkiksi sulautuma kahden sellaisen yrityksen välillä, joiden markkinaosuudet ovat 30 % ja 15 %, korottaisi HHI:tä 900:lla ($30 \times 15 \times 2 = 900$). Tämän menetelmän selitys on seuraava. Ennen sulautumaa yrityskaupan osapuolten osuus HHI:stä on sulautuvien yritysten markkinaosuuksien neliöiden summa: $(a)^2 + (b)^2$. Sulautuman jälkeen osuus on osapuolten kauppaa edeltävien markkinaosuuksien summan neliö: $(a + b)^2$, joka on yhtä kuin $(a)^2 + (b)^2 + 2ab$. HHI:n lisäys on näin ollen 2ab.

¹⁴ Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohdat 16, 20.

sulautuman jälkeen noin 7100. HHI:n muutos yrityskaupan seurauksena on siten noin 2700 pistettä.¹⁵ Sekä keskittymisindeksin taso että sen muutos ylittävät merkittävästi komission suuntaviivojen arvot, joiden alla komissio ei todennäköisesti ilman erityisiä olosuhteita havaitse horisontaalisia kilpailu-huolia.¹⁶

6.2.3 Kilpailun läheisyys

54. Useilla markkinoilla perinteinen markkinaosuustarkastelu ei välttämättä kerro riittävästi yrityskaupan osapuolten markkinavoimasta ja voi johtaa virheellisiin johtopäätöksiin yrityskaupan kilpailuvaikutuksista. Markkinoilla saattaa toimia useita yrityksiä, mutta niiden toistensa taholta kohtaama kilpailupaine saattaa vaihdella yrityksestä toiseen esimerkiksi siten, että yritysten A ja C tuotteet ovat keskenään voimakkaammassa kilpailuasetelmassa, kuin yritysten A ja B. Tästä ilmiöstä käytetään nimitystä kilpailun läheisyys. Tällaisilla markkinoilla kilpailun toimivuuteen yrityskaupan jälkeen vaikuttaa se, kuinka läheisiä kilpailijoita yrityskaupan osapuolet ovat keskenään. Vaikka keskittymän osapuolten tuotteiden lisäksi joukko muidenkin toimijoiden tuotteita kuuluisi samoille relevanteille markkinoille, jotkut tuotteet voivat käyttäjiensä mielestä korvata toisensa paremmin kuin muut.¹⁷
55. Jos osapuolet ovat toistensa läheiset kilpailijat, pelkkä markkinaosuuksiin keskittyvä tarkastelu aliarvioi yrityskaupan haitalliset kilpailuvaikutukset. Vastaavasti, tilanteessa jossa osapuolet ovat vain etäisiä kilpailijoita, markkinaosuustarkastelu yliarvioi haitalliset vaikutukset. Tästä syystä on arvioitava, ovatko yrityskaupan osapuolet toisilleen yhtä läheisiä kilpailijoita, kuin markkinaosuuksien perusteella voitaisiin päätellä.
56. Komission horisontaalisten sulautumien arviointia koskevilla suuntaviivoissa todetaan kilpailun läheisyyden osalta, että yrityskauppa voi johtaa merkittävään hinnankorotukseen *useiden* asiakkaiden pitäessä yrityskaupan osapuolia ensimmäisenä ja toisena vaihtoehtonaan.¹⁸ Komissio on myös ratkaisukäytännössään todennut, että toisilleen *läheisten* kilpailijoiden

¹⁵ HHI:n laskeminen tarkasti on mahdotonta, koska markkinaosuudet perustuvat arvioihin. Lisäksi osapuolten luettelemien yritysten yhteenlaskettu markkinaosuus noin 95%, eikä virastolla ole tarkkaa tietoa siitä, miten loput 5% markkinasta on jakautunut eri toimijoiden kesken. Jälkimmäisellä seikalla ei ole kuitenkaan käytännössä vaikutusta laskettuihin HHI-arvoihin.

¹⁶ Yhdysvaltain kilpailuviranomainen katsoo markkinoiden olevan erittäin keskittyneet, kun HHI ylittää 2500 pistettä ja olettaa keskittymän lisäävän osapuolten markkinavoimaa haitallisella tavalla, kun keskittymisindeksin muutos ylittää 200 pistettä (*U.S. Department of Justice & FTC, Horizontal Merger Guidelines § 5.2 (2010)*).

¹⁷ Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohta 28.

¹⁸ Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohta 28.

välinen yrityskauppa johtaa todennäköisemmin hinnankorotuksiin kuin sellainen yrityskauppa, jonka osapuolten tuotteiden keskeinen korvaavuus on vähäistä.¹⁹

57. KKV on selvittänyt yrityskaupan osapuolten kilpailun läheisyyttä edellä kuvatun asiakaskyselyn avulla. Kyselyssä tiedusteltiin muun ohella sitä, kuka olisi ollut toiseksi paras vaihtoehto kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden tuottajaksi. Kyselyyn vastanneesta 28 asiakkaasta, joilla on sopimus tai ne muulla tavoin hankkivat kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalvelut joko Eurofinsilta, Eurofins Ahma Oy:ltä ("Ahma") tai Labtiumilta, noin 68 prosenttia ilmoitti pitävänsä seuraavaksi vartenotettavimpana vaihtoehtona sitä yrityskaupan osapuolta, jonka kanssa asiakas ei ole solminut sopimusta tai hanki muulla tavoin palveluita.
58. Asiakaskyselytutkimus myös osoitti, että useimmissa tapauksissa tarjousta pyydetään samanaikaisesti Eurofinsilta, Ahmalta ja/tai Labtiumilta, jotka sijoittuvat tarjouskilpailussa asiakkaan näkökulmasta joko ensisijaiseksi tai toiseksi vartenotettavimmaksi vaihtoehdoksi.
59. KKV:n selvitysten mukaan osapuolten toistensa taholta kohtaama kilpailupaine on voimakasta ja asiakkaat pitävät osapuolia läheisinä, toisiaan korvaavina vaihtoehtoina. KKV:n arvion mukaan yrityskaupan osapuolet ovat siten toisilleen yhtä läheisiä kilpailijoita, kuin markkinaosuuksien perusteella voitaisiin päätellä.

6.2.4 Markkinatoimijoiden näkemys yrityskaupan vaikutuksista

60. Osa KKV:n kuulemista lausunnonantajista on kiinnittänyt huomiota siihen, että yrityskaupan toteutuessa keskittymän markkinaosuus kohoaisi korkeaksi, ja että keskittymällä olisi mahdollisuus toimia kilpailijoistaan riippumatta ja yrityskaupan aiheuttavan haitallisia kilpailuvaikutuksia kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla.
61. Markkinatoimijat ovat tuoneet esille näkemyksensä kilpailun heikkenemisestä ja jopa katoamisesta kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla yrityskaupan seurauksena. Markkina on lausunnonantajien mukaan keskittynyt viime vuosina merkittävästi Eurofinsin toteuttamien yrityskauppojen seurauksena ja Eurofins saavuttaisi erittäin vahvan markkina-aseman nyt toteutettavan yrityskaupan myötä.
62. Vapo Oy on lausunnossaan tuonut esiin, että aikaisempina vuosina markkinoilla on ollut käytännössä kolme tarjoajaa, jotka ovat pystyneet tarjoamaan Vapon tarvitsemassa laajuudessa akkreditoituja polttoaineanalytiikan palveluita Suomessa: Labtium, Ramboll Finland Oy sekä Ahma Ympäristö Oy.

¹⁹ Komission päätös 2.7.2014 asiassa M.7018 Telefónica Deutschland / E-Plus, kohta 280. Ks. myös esimerkiksi komission päätös 12.12.2012 asiassa COMP/M.6497 Hutchison 3G Austria / Orange Austria, kohdat 176-178, 200.

Eurofins on hankkinut omistukseensa Rambollin ja Ahma Ympäristön laboratoriotoiminnot ja näin jo merkittävästi rajoittanut kilpailuasetelmaa jo ennestään rajoittuneilla markkinoilla. Eräs lausunnonantaja on kertonut olevansa lähes pakotettu ohjaamaan asiakkaitaan käyttämään Eurofins -konsernia muun muassa polttoaineanalytiikan osalta.

63. Eräs lausunnonantaja on esittänyt, että voimalaitostoimijat tekevät analytiikkaa omiin tarpeisiinsa ja että käytännössä yrityskaupan jälkeen toimijoita jatkossa polttoaineanalytiikassa on vain yksi, sillä toimitusaika näytteille on lyhyt ja tulokset tarvitaan nopeasti, jolloin näytteiden lähettäminen ulkomaille ei tule kysymykseen. Eräs lausunnonantaja on lisäksi tuonut esiin, että sen tarvitsema analyysivalikoima on paljon laajempi kuin esimerkiksi voimalaitosten oma analyysivalikoima, minkä lisäksi luotettava laboratorio-toiminta vaatii laajat akreditoinnit ja sertifiointit. Tämän on arvioitu nostavan entisestään alalle tulon esteitä muille ympäristöanalytiikan toimijoille.

6.2.5 Tasapainottavat tekijät

64. Yrityskaupan seurauksena keskittymälle syntyvä huomattavakaan markkinavoima ei välttämättä johda tehokkaan kilpailun olennaisen estymisen toteutumiseen, mikäli voidaan osoittaa tekijöitä, jotka tehokkaasti tasapainottavat mahdollisia keskittymän muutoin aikaansaamia kilpailunvastaisia vaikutuksia.²⁰
65. Yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnissa voidaan ottaa huomioon markkinoiden tulossa olevat muutokset, kuten potentiaalisten kilpailijoiden aiheuttama kilpailupaine eli muiden kuin markkinoilla jo toimivien yritysten mahdollisuudet kohtuullisen lyhyellä aikavälillä ryhtyä kilpailemaan keskittymän kanssa.²¹ Kun alalle tulo on riittävän helppoa, sulautuma ei todennäköisesti luo merkittävää kilpailunvastaista riskiä. Jotta markkinoille tuloa voitaisiin pitää riittävänä sulautuman osapuoliin kohdistuvana kilpailupaineena, on osoitettava, että markkinoille tulo on *todennäköistä, oikea-aikaista ja riittävän laajaa* ehkäisemään tai kumoamaan keskittymän mahdolliset kilpailunvastaiset vaikutukset.²²
66. Arvioitaessa uusien yritysten tehokasta markkinoille tuloa, huomioidaan muun ohella tekijät, jotka hidastavat tai rajoittavat markkinoille tuloa kilpailun toimivuuden kannalta merkittävän ajan. Markkinoille tulon taloudellisia esteitä voivat olla muun muassa markkinoille tulon ja alalta poistumisen korkeat kustannukset etenkin, jos ne ovat suuret odotettavissa oleviin tuottoihin verrattuna. Markkinoille tulo on sitä todennäköisempää, mitä korkeammaksi tuotto-odotukset muodostuvat.²³

²⁰ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 89.

²¹ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 91.

²² Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista, kohta 68.

²³ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, s. 92.

67. Tasapainottavia tekijöitä verrataan keskittymästä syntyviin haitallisiin vaikutuksiin. Mitä suuremmat keskittymän kilpailunvastaiset vaikutukset ovat, sitä merkittävämpiä tasapainottavien tekijöiden tulee olla, jotta ne riittävät ehkäisemään tai kumoamaan haitalliset vaikutukset.
68. Arvioidessaan alalle tulon todennäköisyyttä ja laajuutta KKV on arvioinut alalle tulon taloudellista kannattavuutta. Ilmoittaja on toimittanut KKV:lle arvion alalle tulon kustannuksista polttoaineanalytiikan osalta.²⁴ Ilmoittajan mukaan voima- tai lämpölaitoksen perusanalytiikka vaihtelee laitoksen ja polttoainekirjon mukaan²⁵, mistä johtuen investointitarpeen hintahaarukka vaihtelee n. [REDACTED] euron välillä. Polttoaineanalytiikan kokonaismarkkina on vuonna 2017 ollut 2,3 miljoonaa euroa, josta osapuolten neljän merkittävimmän kilpailijan liikevaihto on ollut noin [REDACTED] euroa. Alalle tulon kustannusten voidaan katsoa olevan merkittävät varsinkin laajempien analyysipalveluiden kohdalla suhteessa markkinoiden pieneen kokoon sekä muiden markkinatoimijoiden liikevaihtoon.
69. Myös Eurofins on todennut, että yksi syy palveluntarjoajien suppeaan määrään polttoaineanalytiikan segmentissä on asiakkaiden rajallinen määrä ja toiminnan heikko kannattavuus. Potentiaaliset kilpailijat eivät ole tulleet markkinoille, koska ne eivät usko saavuttavansa riittävän kannattavaa liike-toimintaa. Eurofinsin mukaan kotimaisten tai ulkomaisten kilpailijoiden toiminnan laajentaminen tai markkinoille tuleminen olisi todennäköistä siinä tapauksessa, että se nostaisi markkina-asemansa vahvistumisen seurauksena polttoaineanalytiikan palveluidensa hintoja.
70. KKV:n arvion mukaan uusien toimijoiden tulo kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoille on lyhyellä tähtäimellä epätodennäköistä. KKV on arviossaan kiinnittänyt huomiota erityisesti alalle tulon vaatimiin investointeihin ja niiden kustannuksiin sekä asiakkaiden rajalliseen määrään ja markkinan pieneen kokoon. Erityisesti ulkomaisten yritysten halukkuuteen laajentaa toimintaansa Suomeen vaikuttaa kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoiden pieni koko.
71. Arvioidessaan alalle tulon mahdollisuutta yrityskaupan haitallisia vaikutuksia tasapainottavana tekijänä, KKV on ottanut huomioon myös keskittymän myötä syntyvän markkinavoiman huomattavuuden. Yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus nousee keskittymän myötä [70-90] prosenttiin. Tästä seuraa, että tasapainottavien tekijöiden tulisi olla erittäin merkittäviä, jotta ne riittäisivät kumoamaan keskittymästä seuraavat haitalliset vaikutukset.

²⁴ Ilmoittaja on lisäksi toimittanut KKV:lle laskelman, joka perustuu Ahma ympäristö Oy:n polttoaineanalytiikan toiminnan käynnistämiseen vuonna 2014. Jo olemassa olevan laitekannan lisäksi tehtyjen laitehankintojen kustannukset olivat yhteensä [REDACTED] euroa.

²⁵ Pienimmillään laitos voi tarvita vain kosteusmäärittystä polttoaineesta, mutta isommat laitokset saattavat seurata laajasti myös esim. raskasmetallipitoisuuksia.

72. Johtopäätöksenään virasto katsoo, että polttoaineanalytiikan markkinalla ei ole sellaisia tasapainottavia tekijöitä, jotka pystyisivät kumoamaan keskittymän aikaansaamat kilpailuvastaiset vaikutukset.

6.3 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset muilla relevanteilla markkinoilla

6.3.1 Ympäristöanalytiikkaan liittyvät TIC-palvelut

73. Ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palvelujen myynnin arvo oli vuonna 2016 ilmoittajan arvion mukaan 256 miljoonaa euroa.²⁶ Ilmoittajan mukaan ainakin yksi kaupan osapuolista toimii kaikilla ympäristöanalytiikan alasegmenteillä. Osapuolilla on ilmoittajan mukaan vähäisessä määrin päällekkäistä toimintaa teollisuuden käyttölaboratoriotoiminnassa, teollisuuden tutkimus- ja kehitysanalytiikassa, sellutehtaiden prosessianalytiikassa, julkisen sektorin tutkimus- ja kehitysanalytiikan palveluiden myynnissä sekä ilmanlaatu- ja ilmanpäästömittauksissa. Osapuolet eivät kuitenkaan ole ilmoittajan mukaan toistensa todellisia kilpailijoita näillä segmenteillä osapuolten harjoittaman toiminnan erilaisuudesta johtuen.
74. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan osapuolilla on päällekkäistä toimintaa polttoaineanalytiikan lisäksi vesianalytiikan sekä jäte- ja pilaantuneen maa-aineksen analytiikan segmenteissä.
75. Ilmoittajan mukaan vesianalytiikan alasegmenttiin sisältyy vesinäytteenotto, vesien markkakeemiallinen ja mittarianalytiikka, vesien alkuaineanalytiikka, vesimikrobiologinen analytiikka ja vesien orgaaninen analytiikka. Eurofins on merkittävä toimija vesinäytteenotossa ja vesianalytiikassa mutta Labtiumilla on vain vähäistä toimintaa tässä segmentissä. Vesianalytiikan kokonaismarkkina vuonna 2016 on ollut ilmoittajan arvion mukaan noin 41,3 miljoonaa euroa, josta Eurofinsin markkinaosuus on ollut [25-35] prosenttia ja Labtiumin [0-5] prosenttia.²⁷
76. Eurofins toimii aktiivisesti Jäte- ja pilaantuneen maan analytiikan segmentissä tarjoten kattavan valikoiman näytteenoton ja analysoinnin palveluita sekä kokonaisvaltaisia asiantuntijapalveluita. Labtium on puolestaan pie-

²⁶ Ilmoittaja on arvioinut markkinoiden myynnin arvon sisällyttäen mukaan kunnallisten, valtiollisten, in-house laboratorioiden sekä yliopistojen ja korkeakoulujen laboratorioiden tarjoamia palveluja. Markkinoiden arvo on pienempi ja osapuolten markkinaosuudet vastaavasti suuremmat, jos markkinoiden koko lasketaan ilman mainittujen toimijoiden tarjoamia palveluja.

²⁷ Ilmoittajan mukaan vesianalytiikan alasegmentin markkinoilla toimii lukuisia toimijoita, jotka tarjoavat palveluita myös oman viiteryhmänsä ulkopuolelle. Toimijat ovat akkreditoituja nimenomaan vesianalytiikan toimialueille. Mainittuja toimijoita ei ole kuitenkaan laskettu markkina-arvioon mukaan. Tällaisia toimijoita ovat ilmoittajan mukaan ainakin seuraavat julkiset tai yksityiset toimijat: Suomen ympäristökeskus, Luonnonvarakeskus, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Åland miljö- och hälsoskyddsmyndighet laboratorier, UPM-Kymmene Oyj, Pietarsaaren laboratorioyksikkö, Snellmans Köttförädling Ab, Laboratorium, Säteilyturvakeskus, Valio Oy, Aluelaboratoriot, Oy Hortilab Ab, HSY Helsingin Seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä sekä Savonia ammattikorkeakoulu Oy.

nehkö toimija, joka tuottaa ympäristön tilan arviointiin liittyvää tutkimusanalytiikkaa vesi-, maaperä ja kasvinäytteistä. Pilaantuneen maa-aineksen analytiikan kokonaismarkkina vuonna 2016 on ollut ilmoitusvelvollisen arvion mukaan noin 18,2 miljoonaa euroa, josta Eurofinsin markkinaosuus on ollut [20-25] prosenttia ja Labtiumin [0-5] prosenttia.

77. Osa KKV:n kuulemista markkinatoimijoista on katsonut yrityskaupan aiheuttavan haitallisia kilpailuvaikutuksia polttoaineanalytiikan lisäksi jäte- ja pilaantuneen maan analytiikan segmentissä sekä vesianalytiikan segmentissä. KKV:lle on esitetty, että Eurofins -konsernilla on jo nyt määräävä markkina-asema jäte- ja pilaantuneen maan analytiikan segmentissä, jota ilmoitettu yrityskauppa entisestään vahvistaa. Lisäksi KKV:lle on esitetty, että vesianalytiikkaan liittyvät analyysipalvelut ovat voimakkaasti keskittyneet Eurofinsin aikaisempien yritysostojen seurauksena.
78. Vesianalytiikan osalta KKV on arviossaan kiinnittänyt huomiota erityisesti yrityskaupasta johtuvan markkinaosuuden lisäyksen vähäisyyteen. Vesianalytiikan segmentissä Labtiumin markkinaosuus on vain noin [0-5] prosenttia. Lisäksi KKV on ottanut arviossaan huomioon osapuolten tarjoamien palvelujen limittäisyyden. Osapuolet tuottavat vesianalytiikkaa ilmoittajan mukaan eri tarkoituksiin. Eurofins tuottaa lakisääteisiä vesianalyysijä, Labtium puolestaan tutkimuskytkentäistä analytiikkaa lähinnä Geologian tutkimuskeskukselle. Labtium ei ilmoittajan mukaan tee säännöllistä velvoitetarkkailua muun ohella siksi, että sillä ei ole palveluksessaan vaadittavia henkilöresursseja.
79. Jäte- ja pilaantuneen maan analytiikan segmentissä Labtiumin markkinaosuus on [0-5] prosenttia ja osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus jää alle [25-35] prosenttiin. Osapuolten tarjoamat palvelut ovat myös osittain limittäisiä ja markkinoille jää keskittymän jälkeenkin useita kilpailevia palvelutarjoajia.
80. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei johda tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen muilla ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden segmenteillä. Osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet eivät ole erityisen korkeat, markkinoille jää useita toimijoita keskittymän jälkeenkin ja yrityskauppa ei merkittävästi muuta vallitsevaa kilpailutilannetta osapuolten toiminnan vähäisestä päällekkäisyydestä johtuen.

6.3.2 Tuoteanalytiikkaan liittyvät TIC-palvelut

81. Eurofinsin toiminta tuoteanalytiikkaan liittyvissä TIC-palveluissa on ilmoittajan mukaan vähäistä. Tuoteanalytiikkaan liittyvien TIC-palvelujen myynnin arvo oli vuonna 2016 106 miljoonaa euroa. Ilmoittajan arvion mukaan Eurofinsin markkinaosuus tuote-analyysihin liittyvissä TIC-palveluissa oli vuonna 2016 alle [0-5] prosenttia ja VTT Expert Servicen markkinaosuus [0-10] prosenttia. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus jää siten alle [5-15] prosenttiin.

82. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei johda tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen tuoteanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden markkinoilla.

6.4 Johtopäätös yrityskaupan vaikutuksista

83. KKV on jatkokäsittelyssä selvittänyt tarkemmin yrityskaupan vaikutuksia TIC-palvelujen markkinoilla ja erityisesti kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla.
84. KKV ei selvitystensä perusteella havainnut, että yrityskaupan seurauksena kilpailu tulisi olennaisesti estymään tuoteanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden markkinoilla tai muissa ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden alasegmenteissä kuin polttoaineanalytiikassa. Sen sijaan viraston arvion mukaan yrityskauppa johtaa kilpailulaissa tarkoitettulla tavalla kilpailun olennaiseen estymiseen ympäristöanalytiikkaan liittyvien TIC-palveluiden alasegmentissä, kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla Suomessa.
85. Keskittymän markkinaosuus kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluissa tulisi yrityskaupan myötä nousemaan noin [70-90] prosenttiin muodostuen näin ollen poikkeuksellisen suureksi. KKV:n selvitysten mukaan osapuolten toistensa taholta kohtaama kilpailupaine on voimakasta ja asiakkaat pitävät osapuolia läheisinä, toisiaan korvaavina vaihtoehtoina. Polttoaineanalytiikan markkinalla ei ole myöskään sellaisia tasapainottavia tekijöitä, jotka pystyisivät kumoamaan keskittymän aikaansaamat kilpailuvastaiset vaikutukset.
86. Kokonaisuutena arvioiden järjestely, jossa Eurofins Product Testing Lux Holding SARL hankkii yksinomaisen määräysvallan VTT Expert Services Oy:ssä ja sen tytäryhtiössä Labtium Oy:ssä johtaa kilpailulain 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla kilpailun olennaiseen estymiseen kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinoilla Suomessa.

7 Sitoumukset

7.1 Yrityskaupan ilmoittajan KKV:lle esittämät sitoumukset

87. Yrityskaupasta aiheutuvat kilpailuongelmat voidaan usein poistaa yrityskaupan toteuttamisen edellytykseksi asetettavilla ehdoilla. Tässä tarkoituksessa ilmoittajan ja KKV:n välillä on käyty neuvotteluja, joiden perusteella ilmoittaja toimitti virastolle 4.5.2018 alla olevan ehdotuksen yrityskaupan sitoumuksiksi, joiden perusteella Eurofinsin näkemyksen mukaan KKV:n esittämät yrityskauppaan liittyvät haitalliset kilpailuvaikutukset voidaan poistaa.

88. Eurofinsin esittämä kokonaisuus käsittää sekä sitoumuksen tietyn liiketoiminnan osan divestoinnista että sitoumuksen sen liiketoiminnan uudelleenjärjestelystä, joka on välttämätön edellytys kyseiselle liiketoiminnan divestoinnille.

1 KESKEISET MÄÄRITELMÄT

Divestoitava liiketoiminta käsittää [REDACTED] kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluihin keskittyneen yksikön. Divestoitavaan liiketoimintaan kuuluvat (i) nykyiset asiakkuudet, (ii) kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden tarjoamiseen tarvittavat laitteet, kuten analysointilaitteet, koneet ja palveluiden tarjoamiseen liittyvät IT-laitteet, (iii) palveluiden toteuttamiseen edellytettävä henkilöstö, (iv) [REDACTED] toimipisteen vuokrasopimus, (v) varastot, (vi) akkreditointi ja muut toimintaan liittyvät luvat sekä muut liiketoiminnan aineettomat hyödykkeet. Divestoitava liiketoiminta ei käsitä yleistä hallintoa, hallinnollista henkilöstöä, myyntisaamisia, veroja tai verosaatavia, liiketoimintaan liittyvää tuotenimeä tai muita aineettomia hyödykkeitä, jotka eivät ole osa divestoitavaa liiketoimintaa tai yleistä tietotekniikkaa (kuten sähköpostia tai palvelimia), käteistä rahaa tai juridista oikeushenkilöä. Divestoitava liiketoiminta ei käsitä muita kuin kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluihin liittyviä Eurofinsin liiketoimintoja.

Liiketoiminnan järjestely tarkoittaa Eurofinsin omaan liiketoimintaan liittyvää sisäistä järjestelyä, jolla se siirtää [REDACTED] kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluihin liittyvän liiketoimintansa [REDACTED] tietyin osin sekä vastaavasti siirtää [REDACTED] muuhun kuin kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluihin liittyvän liiketoimintansa muihin laboratorioihinsa ja toimipisteisiinsä valitsemillaan tavoilla ja ehdoin. Liiketoiminnan järjestelyn tarkoituksena on yrityskaupan hyväksymisen edellytyksenä olevan Divestoitavan liiketoiminnan myynnin mahdollistaminen.

Päätös tarkoittaa KKV:n päätöstä, jolla yrityskauppa hyväksytään.

Riippumaton asiantuntija tarkoittaa Eurofinsin nimeämää ja KKV:n etukäteen hyväksymää Eurofinsista, VTT ES:stä ja Labtiumista riippumatonta henkilöä, joka on soveltuva markkinoimaan Divestoitavaa liiketoimintaa.

2 SITOUKSET

Eurofins sitoutuu siihen, että se pyrkii tytäryhtiöidensä kautta toteuttamaan Liiketoiminnan järjestelyn ja myymään Divestoitavan liiketoiminnan yhdelle ostajalle ja allekirjoittamaan Divestoitavan liiketoiminnan myyntiä koskevan sopimuksen [REDACTED] kuluessa Päätöksestä.

Divestoitava liiketoiminta myydään yhdelle ostajalle. Ostajan tulee olla Eurofin sin olemassa oleva tai potentiaalinen kilpailija, jolla on tarvittava osaaminen, resurssit ja muut edellytykset kilpailukykyisen analytiikkatoiminnan harjoittamiseen.

3 MYYNTIMENETTELYÄ KOSKEVAT YKSITYISKOHTAISET SITOUMUKSET

Divestoitavan liiketoiminnan myynti toteutetaan liiketoimintakauppana käypään markkinahintaan liiketoimintakaupalle tavanomaisin ehdoin. Myyntiprosessi toteutetaan lähestymällä markkinoita ensin Divestoitavaa liiketoimintaa koskevalla esitteellä (En: *teaser document*), salassapitosopimuksella ja salassapitosopimuksen allekirjoittamisen jälkeen salassapidettävällä tietomuistiolla (En: *information memorandum*). Tämän tietopaketin perusteella mahdollisia ostajia pyydetään ilmaisemaan kiinnostuksensa Divestoitavaa liiketoimintaa kohtaan. Seuraavassa vaiheessa potentiaalisella ostajalla tai ostajilla on mahdollisuus toteuttaa Divestoitavaa liiketoimintaa koskeva due diligence -tarkastus ja toimittaa muutosehdotuksensa Eurofin sin laatimaan kauppakirjaan. Onnistuneiden neuvotteluiden tuloksena Eurofin sin ja ostaja solmivat ja allekirjoittajat lopullisen kauppakirjan.

Eurofin sin raportoi KKV:lle kuukausittain kirjallisesti mahdollisista ostotarjouksista ja sopimusneuvotteluiden etenemisestä ostajaehdokkaan tai -ehdokaiden kanssa.

Eurofin sin sitoutuu olemaan siirtämättä kohteiden irtainta käyttöomaisuutta ja tarpeistoa ennen divestoinnin täytäntöönpanoa muutoin kuin divestoinnin toteuttamiseksi on välttämätöntä. Eurofin sin sitoutuu harjoittamaan divestoitavan kohteen liiketoimintaa normaalisti ja säilyttämään kohteen kilpailukyvyn ja tilojen kunnon ennallaan omistuksen siirtymiseen saakka.

Eurofin sin sitoutuu olemaan aktiivisesti rekrytoimatta kohteiden henkilöstöä ennen divestointien täytäntöönpanoa ja [REDACTED] ajan sen jälkeen.

Kun Eurofin sin vastaanottaa yhden tai useamman käyvän markkinahintaisen ja liiketoimintakaupalle tavanomaisten ehtojen mukaisen Divestoitavaa liiketoimintaa koskevan ostotarjouksen, Eurofin sin ilmoittaa KKV:lle välittömästi kirjallisesti tarjouksen tai tarjousten vastaanottamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää kuvaus mahdollisesta ostajasta tai ostajista sekä ostotarjouksen tai -tarjousten ehdoista.

KKV hyväksyy Eurofin sin ilmoittaman mahdollisen ostajan tai ostajat pikimmiten Eurofin sin ilmoituksen vastaanotettuaan. KKV voi vastustaa ilmoitettua mahdollista ostajaa tai ostajia tai ostotarjousten ehtoja vain, jos kohdassa 2 esitetty, ostajaa tai ostajia koskevat vaatimukset eivät täyty. Jos KKV ei [REDACTED] kuluessa Eurofin sin ilmoituksen vastaanottamisesta kirjallisesti vastusta siinä kuvattua ostotarjousta tai -tarjouksia taikka

ostajaa tai ostajia, KKV:n katsotaan hyväksyneen kyseisen ostotarjouksen tai -tarjoukset ja ostajan tai ostajat ja Eurofinsillä on oikeus myydä Divestoitava liiketoiminta yhdelle ilmoituksessa todetulle ostajalle.

4 RIIPPUMATON ASIAANTUNTIJA

Mikäli Eurofins ei ole [REDACTED] kuluessa Päätöksestä lukien saanut yhtään Divestoitavaa liiketoimintaa koskevaa, edellä mainitut myyntiehtodot täyttävää ostotarjousta, vastuu Divestoitavan liiketoiminnan myynnistä siirtyy Riippumattoman asiantuntijan hoidettavaksi. Eurofins ehdottaa Riippumattomaksi asiantuntijaksi nimettävää henkilöä [REDACTED] kuluessa [REDACTED] määräajan päättymisestä. Mikäli KKV ei hyväksy Eurofinsin esittämää Riippumatonta asiantuntijaa, Eurofins esittää [REDACTED] kuluessa uuden Riippumattoman asiantuntijan KKV:n hyväksyttäväksi. KKV voi jättää ehdotuksen hyväksymättä vain aineellisella perusteella. Mikäli KKV ei hyväksy uutta esitystä, itsenäinen välimies tai Helsingin seudun kauppakamarin toimitusjohtaja nimittää Riippumattoman asiantuntijan.

Sen sijaan, jos Eurofins on saanut edellä mainittuna määräaikana vähintään yhden Divestoitavaa liiketoimintaa koskevan, edellä mainitut myyntiehtodot täyttävän ostotarjouksen, Riippumattoman asiantuntijan nimittämistä lykätään ostotarjouksen perusteella käytävien sopimusneuvottelujen ajaksi. Mikäli sopimusneuvottelut eivät johda Divestoitavan liiketoiminnan myyntiä koskevan sopimuksen allekirjoittamiseen, Eurofins ehdottaa Riippumattomaksi asiantuntijaksi nimettävää henkilöä [REDACTED] kuluessa siitä, kun Eurofins on todennut sopimusneuvottelut päättyneiksi.

Riippumattoman asiantuntijan on tehtävä parhaansa houkutellakseen ja tunnistaakseen ostajan, joille Eurofins voi myydä Divestoitavan liiketoiminnan käypään markkinahintaan parhain mahdollisin Eurofinsia tyydyttävien ehdoin. Riippumaton asiantuntija toimii tiiviissä yhteistyössä Eurofinsin kanssa sekä raportoi Eurofinsille ja KKV:lle [REDACTED] kirjallisesti mahdollisista ostotarjouksista ja sopimusneuvottelujen edistymisestä.

Riippumattomalla asiantuntijalla on oikeus saada tarvittavat tiedot ja asiakirjat sekä kaikki muu tarvitsemansa apu Eurofinsilta ja sen yritysryhmään kuuluvilta yrityksiltä tässä sitoumuskokonaisuudessa määriteltujen tehtäviensä hoitamiseksi. Riippumattoman asiantuntijan kulut ja korvaukset sovietaan Eurofinsin kanssa ja Eurofins vastaa niistä erikseen Eurofinsin ja Riippumattoman asiantuntijan välillä tehtävän sopimuksen mukaisesti. Riippumaton asiantuntija sitoutuu asianmukaiseen salassapitosopimukseen Eurofinsin kanssa.

Mikäli Riippumaton asiantuntija nimitetään, tämä toimii tehtävässään, kunnes Divestoitava liiketoiminta on myyty tai kunnes velvollisuus Divestoitavan liiketoiminnan myyntiin päättyy.

Mikäli Riippumaton asiantuntija ei ole pystynyt myymään Divestoitavaa liiketoimintaa [REDACTED] kuluessa siitä, kun Riippumaton asiantuntija on aloittanut Divestoitavan liiketoiminnan myynnin Eurofinsin puolesta, Riippumattoman asiantuntijan velvollisuus Divestoitavan liiketoiminnan myyntiin päättyy. Riippumattoman asiantuntijan myyntivelvollisuuden päättyminen ei vaikuta Eurofinsin velvollisuuteen myydä Divestoitavaa liiketoimintaa.

5 ANNETTAVIEN SITOUMUSTEN VAIKUTUKSET

Eurofins katsoo, että sen ehdottamalla sitoumuskokonaisuudella mahdollistetaan merkittävä kilpailevan toimijan tulo kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinasegmentille Suomessa, mikä on riittävä toimenpide yrityskaupasta mahdollisesti seuraavien haitallisten vaikutusten kumoamiseen ja siten myös yrityskaupan hyväksymiseen.

Divestoitava liiketoiminta muodostaa [REDACTED] kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalvelujen liiketoiminnan. [REDACTED] Divestoitavan liiketoiminnan myynnin seurauksena kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalvelujen markkinasegmentille tulee toimija, joka saa mahdollisen jo olemassa olevan markkinaosuutensa lisäksi liiketoimintakokonaisuuden, joka kattaa noin [20-30] prosentin markkinaosuuden kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinasta. Em. toimijan synnyttämä kilpailupaine on omiaan hillitsemään muiden markkinatoimijoiden käyttäytymistä kyseisellä markkinasegmentillä. Ehdotetuilla sitoumuksilla mahdollistetaan nopea ja tehokas alalle tulo kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalvelujen valtakunnalliseen tarjontaan ja menettely turvaa siten kilpailun säilymisen tällä markkinasegmentillä myös yrityskaupan hyväksymisen jälkeen.

Eurofins katsoo, että Divestoitava liiketoiminta muodostaa taloudellisesti realistisen kokonaisuuden ja se sisältää ostajalle riittävän asiakaskunnan, henkilöstön ja laitteet kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalvelujen kannattavaan tuottamiseen ja tarjoamiseen sekä kilpailupaineen luomiseen keskitetyllä. Divestoitava liiketoiminta sisältää myös kyseiseen liiketoimintaan kuuluvat akkreditoinnit ja toiminnassa tarvittavat luvat, mikä nopeuttaa toiminnan jatkamista ostajan toimesta välittömästi divestoinnin jälkeen.

7.2 Sitoumusten arviointi

89. Kilpailu- ja kuluttajavirastovirasto katsoo, että ilman yrityskaupalle asetettavia ehtoja kauppaa ei voida hyväksyä. KKV on todennut, että yrityskauppa aiheuttaa haitallisia kilpailuvaikutuksia kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden markkinalla Suomessa.
90. Eurofins on esittänyt sitoutuvansa divestoitamaan [REDACTED] kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluihin liittyvän [REDACTED]

91. KKV arvioi, että esitetty divestointi poistaa yrityskaupan aiheuttaman kilpailun vähentymisen, sillä markkinoilla toimivien kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden tuottajien määrä säilyy joko samana kuin ennen yrityskauppaa vahvistaen merkittävästi jo olemassa olevan kilpailijan markkina-asemaa tai johtaa siihen, että markkinoille tulee uusi toimija. Näin ollen asiakkailla säilyy keskittymän jälkeenkin riittävästi kiinteiden polttoaineiden analytiikkapalveluiden tarjoajia.
92. KKV:n arvion mukaan Eurofinsin sitoumus divestoida kiinteisiin polttoaineisiin liittyvien analytiikkapalveluiden [REDACTED] poistaa siten yrityskaupan aiheuttaman kilpailun vähentymisen. Esitetty sitoumuskokonaisuus riittää siten poistamaan yrityskaupasta aiheutuvan tehokkaan kilpailun olennaisen estymisen.

8 Sovelletut säännökset

93. Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

9 Muutoksenhaku

94. Kilpailulain 44 §:n nojalla yrityskaupan ilmoittaja ei saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla.

Lisätietoja päätöksestä antaa tutkija Jenna Huttu, puhelin 029 505 3576, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Pääjohtajan sijainen,
johtaja

Kirsi Leivo

Tutkija

Jenna Huttu